

IAKH årsplan 2010 (utkast)*Forord*

Denne planen omtaler de feltene der IAKH etter ledelsens mening bør ha et særlig sterkt fokus i 2010. Felter der aktiviteten går som vanlig, uten ekstra innsats i dette året, er ikke omtalt.

1. Internasjonalisering

Internasjonalisering innebærer for forskningens del økt publisering på ikke-skandinaviske språk, økt søknadsvirksomhet etter midler utenfor Norden, og økt forskerutveksling med kolleger utenfor Norden. På studiesiden innebærer internasjonalisering flere programstudenter som tar deler av utdannelsen utenfor Norges grenser (eller utenfor Norden?), og flere utenlandske studenter som tar emner ved IAKH.

Internasjonalisering av forskningen i form av publisering på ikke-skandinaviske språk kan sette IAKH-forskere i stand til å prege forskningsfronten sterkere enn ved publisering på skandinaviske språk. Indirekte er dette en forutsetning for å skaffe utenomskandinaviske forskningsmidler. Det kan dessuten gjøre det mer fristende for studenter å søke seg til UiO. Å rette større del av publiseringen utenlands øker muligheten til å få kvalifisert tilbakemelding på forskningen, og til derigjennom å heve kvaliteten på den. Dette vil i sin tur øke sjansen til å få forskningsmidler.

Studenter som tar deler av utdannelsen utenfor Norge, øker sin språk- og kulturkompetanse. De bringer utenlandske impulser med seg tilbake og kan dermed bidra til at vi får nye perspektiver på det vi holder på med her. Et tilsvarende utenfrablikk kan vi få gjennom utenlandske studenter som kommer hit. Samtidig bidrar studentutveksling til å bringe norske perspektiver ut.

Internasjonalisering er ressurskrevende. Publisering på fremmede språk krever språkvask eller oversettelse. Søknader til f eks EU er forbundet med mye papirarbeid og foregår gjerne innen en sjanger det tar lang tid å beherske, og forutsetter gjerne et utstrakt internasjonalt nettverk som det kan ta lang tid og mye krefter å bygge opp. Utvekslingsavtaler med utenlandske universiteter, og rådgivning og hjelp til studenter som vil reise ut og til de som kommer hit, tar mye administrativ og faglig arbeidstid. Å utvikle og undervise emner på engelsk er mer arbeidskrevende enn undervisning på norsk – for både lærere og (norske) studenter.

I løpet av 2010 bør IAKH:

1. Sikre språkvask-/oversettelsestjenester for alle forskere som ønsker å prøve utenlandsk publisering;
2. Oppfordre alle FVA til å planlegge å forsøke å publisere minst ett arbeid på et fremmedspråk i løpet av perioden 2010–12;
3. Tilby alle interesserte under (2) hjelp i form av samtaler (med forskningsleder/-kons?) eller praktisk seminar eller lignende;
4. Lage enn nett-oversikt som oppdateres løpende over hvilke utenlandske søkekilder som er mest aktuelle for instituttets forskere i årene fremover, og når deadlines kommer;
5. La en portefølje av engelskspråklige bacheloremner som utgjør minst 30 studiepoeng i både arkeologi/konservering og historie hvert år.

6. Undersøke muligheten for internasjonal sommerskole (Ba/Ma)

2. Studiekvalitet

IAKH har, i likhet med det aller meste av HF, for stort frafall på studieprogrammene. Det gjør at studieplasser blir stående tomme, siden vi ikke kan supplere med nye studenter etter som gamle faller fra. Årsenheten i historie, som har første inntak høsten 2010, kan avhjelpe noe av problemet, ved at studenter som allerede i utgangspunktet kun ønsker seg 60 poeng historie, kan ta årsenheten i stedet for bachelorprogrammet. Men det vil fortsatt være en stor utfordring å hindre frafall i både Historie- og Arkeologi- og konserveringprogrammet, så vel på bachelor som på master. At noen studenter finner ut at de heller hører hjemme på andre programmer, er bare naturlig. Men andelen bør ikke bli for stor, og nettostrømmen til/fra IAKHs programmer bør ikke være negativ. I dag er det for mange studenter som slutter på våre programmer og går over særlig til studieprogrammer på SV-fakultetet.

Et sentralt element for å få studenter til å forbli på studieprogrammene, er at de utvikler identitet med faget. Det strammere studieløpet som fra høsten 2010 vil møte bachelorstudentene i både historie og ARKO-programmet, kan være en hjelp i så måte. Studentene må oppleve at de blir møtt faglig og sett personlig. Tett oppfølging av hver enkelt student er ressurskrevende, men kan gi effekter i form av faglig fremgang og følelse av tilhørighet.

På masternivået er frafallet også urovekkende stort. Årsakene er trolig sammensatte. Hvis forskningsgruppene fester seg, kan kanskje en tilknytning til disse bidra til at masterstudentene føler sterkere tilknytning til et fagmiljø. I den grad vi har ressurser til det, vil særskilte emner på 4000-nivået (ikke bare "heisemner") kunne virke i samme retning, og vil kunne være stimulerende for både lærere og masterstudenter (og stipendiater). En annen mulighet er å opprette egne masteremner som har sterkere arbeidslivsrelevans enn dagens oppgaveseminarer og realhistoriske emner.

I løpet av 2010 bør IAKH:

1. Sikre at alle førsteårsstudenter på ARKO- og historieprogrammene får obligatorisk trening i og tilbakemelding på både skriftlig og muntlig fremføring av fagstoff.
2. Vurdere om (elementer av) *teaching assistant*-ordningen som prøves på arkeologi, kan tas i bruk på historie og konservering.
3. Gjennomgå emneporteføljen på 2000-nivået i arkeologi og historie.
4. I den grad ressursituasjonen tillater det, opprette egne emner på masternivå i historie: realhistoriske eller innrettet mot arbeidslivet.

3. Forskningsorganisering

Med enkelte unntak knyttet til spesifikke prosjekter (f eks Kaupang, Nasjonal identitet, Demokratiprojektet, Forum for samtidshistorie) har forskningen ved IAKH foregått i hovedsak som individuelle prosjekter, evt med tilknyttede stipendiater. Ved årsskiftet 2009-10 ble det opprettet fire løst organiserte forskergrupper: i hhv Materiell kultur, Politisk kultur 1500-1800, Transnasjonal/internasjonal historie og Historiografi/kunnskapshistorie. 2010 vil vise hvordan disse gruppene, og evt andre, vil utvikle seg. I første omgang er det håp om at de vil kunne fungere som faglige fellesskap for både fast og midlertidig ansatte. Etter hvert vil de kanskje utvikle større prosjektsøknader om så vel norske som utenlandske midler. Muligens vil de også kunne utvikle emner på masternivå.

Historie og arkeologi har hatt faste hhv mandags- og fredagsseminarer. De har hatt noe ulik innretning: historieseminarene har vært holdt etter arbeidstid og i stor grad vært utadrettede – mot det betydelige omlandet av historikere utenfor UiO – og ofte formidlingspregede; arkeologiseminarene har vært holdt i arbeidstiden og har hatt fokus mot egne ansatte og stipendiater. Oppslutningen har variert. En sammenlikning med HiOs ”FrokostSlag[stad]” eller ”Frokost med Bernt [Hagtvet]” ved Institutt for Statsvitenskap antyder at seminarene i liten grad preger offentligheten – heller ikke universitetsoffentligheten – men blir tiltak for en nokså smal, i beste fall halvåpen krets. Hvis instituttet har ambisjoner om å nå lenger ut, bør kanskje andre former. Vårens Sandmo-tilstelninger på Litteraturhuset blir i så måte et interessant eksperiment. I den andre retningen mangler instituttet (eller i alle fall historie) et møtested for mer intern teoridebatt.

Både historie og arkeologi har i en periode hatt egne, instituttdrevne (og –finansierte) skriftserier, hhv *Tid & tanke* og *Oslo Archaeological Series*. Etter at det er blitt klart at disse ikke tilfredsstillt kravene til å regnes som vitenskapelige publikasjoner i ”tellekantsystemet” som den resultatbaserte finansieringsmodellen baseres på (fordi de enten i stor grad er forbeholdt institusjonens egne forskere, eller mangler peer-review (OAS)), har begge skriftseriene blitt stilt i bero. I alle fall økonomisk kan ressursene anvendes bedre på andre måter. Spørsmålet er om IAKH likevel burde ha en egen kanal (en *outlet*) for arbeider av instituttets forskere, dvs arbeider som er av en art eller på et (u)ferdigsstillingsnivå som ikke gjør dem egnet for publisering i godkjente vitenskapelige kanaler.

I løpet av 2010 bør IAKH:

1. Konsolidere forskergruppene, uten å lukke for muligheten til å opprette nye.
2. Støtte forskergruppene i deres evt arbeid med prosjektsøknader, inkl første runde av neste SFF-utlysning.
3. Vurdere om det kan opprettes egne masteremner i tilknytning til forskergruppene.
4. Vurdere hvorvidt instituttet i tillegg til eller i stedet for de eksisterende fagseminarene bør ha egne seminarrekker eller andre tiltak rettet mot hhv (formidling til) offentligheten eller egne forskere.
5. Vurdere hvorvidt instituttet bør ha en egen serie med *Working Papers* eller liknende, og hvorvidt disse evt bør publiseres på papir eller (bare) på nett.

4. Formidling

Både arkeologer og historikere har tradisjonelt vært svært dyktige formidlere, ikke minst gjennom mange bindsterke norgeshistorier. Den teknologiske utviklingen har åpnet for internett som en ny formidlingsform. Tiltaket Danmarkshistorien.no ved Aarhus Universitet har vist hvilket potensial nettbasert historieformidling med utgangspunkt i et universitet kan ha. Det at arkeologer og historikere er sammen i IAKH, gir dette instituttet en særlig gunstig utgangsposisjon for et tilsvarende tiltak som det i Aarhus. Et mulig samarbeid med Nasjonalbiblioteket, som er i ferd med å digitalisere store mengder av historiske dokumenter, vil utgjøre en ekstra attraksjon ved et mulig Norgeshistorien.no. Tohundreårsjubileet for 1814 vil kunne danne et naturlig *flying start*-punkt for noe som vil kunne representere IAKHs og UiOs tohundreårgave til det norske folk. Et slikt nettformidlingsprosjekt er imidlertid ambisiøst og ressurskrevende, både teknologisk og kanskje særlig faglig. En beslutning om å satse på dette kan ikke tas uten forutgående utredning og oppslutning fra fagmiljøet. Det forutsetter også at man finner rett person til å lede prosjektet.

I løpet av 2010 bør IAKH:

1. Utrede hvorvidt IAKH bør satse på å utvikle et Norgeshistorie.no.
2. Undersøke interessen for et slikt prosjekt hos UiO sentralt og mulige samarbeidspartnere som Nasjonalbiblioteket.
3. Dersom instituttet bestemmer seg for å utvikle Norgeshistorien.no: finne en egnet prosjektleder og organisering av prosjektet.

5. Administrasjon

I og med omleggingen av HF's fordelingsmodell får instituttene ikke lenger øremerkede midler til administrasjonen. Det er dermed viktigere enn noen gang at administrasjonens dimensjonering og organisering er godt tilpasset instituttets behov. Endringene i fakultetets studieprogrammer, med overføringen av programmene – og programkonsulentene – til instituttene, aktualiserer dette behovet ytterligere. Når så vel forskning som studieprogrammer (og formidling) er desentralisert til instituttene, må de samme instituttene nøye vurdere hvordan de kan utnytte sine administrative ressurser optimalt.

I løpet av 2010 bør IAKH:

1. Gjennomgå hvordan instituttadministrasjonen er organisert og vurdere hvorvidt organiseringen er tilpasset dagens administrative oppgaver ved IAKH.
2. I den grad utredningen under (1) viser at bruken av de administrative ressursene er suboptimal, vurdere hvilke tiltak som kan øke administrasjonens effektivitet i dagens situasjon.

6. Arbeidsmiljøet

De viktigste arbeidsmiljømessige utfordringer er:

1. Integre stipendiatene i instituttets indre liv;
2. Tydeliggjøre og legitimere instituttets styringsstruktur;
3. Styrke den vertikale informasjonsflyten ved instituttet – både oppover og nedover;
4. Redusere isolasjonsfølelsen blant de vitenskapelig ansatte;
5. Øke de administrativt ansattes følelse av å være verdsatt;
6. Styrke evnen til (å vise) glede over kollegers faglige fremgang.

I løpet av 2010 bør IAKH:

Lete etter konkrete tiltak på hvert av de ovennevnte punktene.